

**OPLEGNOTITIE : Flora- en faunaonderzoek
Bestemmingsplan Reek Zuid
toevoegen percelen oost**

Datum : 21 april 2011
Opdrachtgever : gemeente Landerd
Ter attentie van : dhr. R. Huizinga
Projectnummer : 211X03402.051325_1

Opgesteld door : mw. P. Maas
i.a.a. : dhr. J.H. Rietbergen, mw. L.E. van Oort

Natuurbescherming in Nederland

In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ff-wet) in werking getreden. In deze wet zijn de onderdelen uit de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn die de bescherming van soorten betreft geïmplementeerd. Op basis van de Flora- en Faunawet is het een vereiste om inzicht te verkrijgen in de effecten van een voorgenomen ruimtelijke ingreep op wettelijk beschermde planten en dieren. De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek) vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten.

Indien er een kans bestaat dat effecten zullen optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Bij ruimtelijke ontwikkelingen hoeft echter alleen rekening gehouden te worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2' en 'tabel 3' van de Flora- en faunawet en met vogels. Voor deze soorten moet een ontheffing worden aangevraagd wanneer een ruimtelijke ontwikkeling leidt tot schade aan de soort of verstoring van leefgebied. Voor soorten van 'tabel 3' en vogels geldt hierbij een strenger afwegingskader dan voor soorten van 'tabel 2'. Voor soorten van 'tabel 2' en vogels geldt bovendien dat een ontheffing niet nodig is wanneer gewerkt wordt conform een door LNV goedgekeurde gedragscode. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende planten en dieren de Zorgplicht. Dit houdt in dat handelingen die niet noodzakelijk verband houden met het beoogde doel, maar nadelig zijn voor de flora en fauna achterwege moeten blijven.

Flora en faunabeoordeling 2006/2009

Het plangebied omvat meerdere bedrijven, een aantal woningen langs de Mgr. Borretstraat en een aantal weilanden. Aan de oostkant liggen struwelen, bosjes en bomenrijen, waarachter akkers en weilanden liggen. Het terrein van de bedrijven is grotendeels verhard en bebouwd. De weilanden zijn van verschillende kwaliteit: er ligt een paardenweide die al een aantal jaren niet gemaaid of begraaft is. Daardoor is deze weide redelijk soortenrijk. Er komen algemene soorten voor als Zachte ooievaarsbek, Vlasleeuwenbek, Jacobskruiskruid, Melganzenvoet en Bijvoet. De aanwezigheid van stikstofindicatoren als Grote brandnetel en Braam aan de randen geeft aan dat de bodem plaatselijk erg voedselrijk is. Er liggen ook twee grotere weilanden. De soorten die er voorkomen zijn algemene soorten die te verwachten zijn op weilanden, zoals klaver-, zuring-

en weegbreesoorten. Rond de woningen aan de Mgr. Borretstraat liggen tuinen. De meeste van deze woningen en de bijbehorende tuinen horen niet bij het ruimtelijk plan. De woning op nummer 61 was onbewoond en in bouwvallige staat. Deze woning is inmiddels reeds afgebroken. Er staat een schuur op het achterterrein van Mgr. Borretstraat 51 die gebruikt wordt voor opslag. Aan de rand van de weilanden staan verschillende kleine open schuurtjes.

Uit onderzoek dat is uitgevoerd naar de beschermde natuurwaarden blijkt dat het plan kan wat wetgeving en -beleid op het gebied van natuur betreft doorgang vinden. Het plan is wel aan de volgende voorwaarden verbonden:

1. Er is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van vleermuizen in het pand aan de Mgr. Borretstraat 61 en in de schuur achter het terrein van Abemec. Afhankelijk daarvan dient ontheffing te worden aangevraagd. Omdat er in de omgeving voldoende potentiële vervangende verblijfplaatsen aanwezig zijn en/of gerealiseerd kunnen worden, is de verwachting dat de benodigde ontheffing redelijkerwijs verkregen kan worden¹.
2. Broedende vogels mogen niet worden verstoord.
3. Het plangebied is leefgebied voor algemeen voorkomende soorten waarvoor een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet geldt. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht. Bij werkzaamheden als ploegen, maaien, rooien en graven moeten aanwezige dieren voldoende kans krijgen om het terrein te verlaten.
4. Op het plangebied is geen gebiedsbescherming van toepassing.
5. De aanwezige bomenrijen en struwelen langs de randen van het plangebied worden zoveel mogelijk intact gelaten en worden planologisch beschermd. Het plan heeft daarom geen effecten op vaste vliegroutes of het foerageergebied van vleermuizen.
6. Op basis van het onderzoek is vastgesteld dat het plangebied geen leefgebied vormt voor beschermde planten, amfibieën, vissen, reptielen en ongewervelde diersoorten.

Actualisatie van het flora- en faunaonderzoek voor het Bestemmingsplan 'Reek Zuid'

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is in november 2006 een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan en de bijbehorende ruimtelijk ontwikkelingen zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor werd duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving. In april 2009 is door BRO tevens bekeken of het onderzoek nog voldeed aan de eisen vanuit wet- en regelgeving², dit in verband met de ouderdom van de quick-scan en een gewijzigde beleidslijn van de Flora- en faunawet door het Ministerie van LNV.

Echter, voor het bestemmingsplan Reek Zuid dient het bestaande onderzoek uit 2006 en 2009 nogmaals geactualiseerd te worden in verband met de herverkaveling vanwege het toevoegen van percelen van dhr. Bens aan de oostzijde van het plangebied. Tussen de gemeente en de eigenaar is de intentie uitgesproken te onderzoeken op welke wijze een extra in te brengen strook grond aan de oostgrens van het oorspronkelijke plangebied, in eigendom van de heer Bens (groot ca. 3.500 m²), betrokken kan worden bij de ontwikkeling van Reek Zuid. De heer Bens heeft aangegeven op deze strook of op andere gronden van hem binnen het exploitatiegebied 2 woon-werkkavels van elk 1.750 m² groot in zelfrealisatie te ontwikkelen.

---

¹ De woning aan de Mgr. Borretstraat 61 alsmede de schuur achter het terrein van Abemec zijn kortgeleden gesloopt vanwege de risico's voor de omgeving, de sloopvergunning is verleend (onderzoeksbevindingen 2009).

² BRO rapportage met rapportnummer: 211x00459.025880_1_f&f, d.d. 24 april 2009.

Doel van de oplegnotitie

In voorliggende oplegnotitie wordt verslag gedaan van de consequenties die de wijziging heeft ten aanzien van de aanwezige natuurwaarden in het plangebied op basis van een bureaustudie. In de onderstaande afbeelding is de begrenzing van de toe te voegen percelen en het plangebied te zien (Figuur 1).

Figuur 1: Ligging en begrenzing van de toe te voegen percelen aan de oostzijde van het plangebied van Reek Zuid.

Bevindingen ten aanzien van de flora- en faunawaarden

Van het toe te voegen perceel in het bestemmingsplan Reek Zuid zijn geen actuele beelden beschikbaar. De foto's die genomen zijn ten tijde van het veldbezoek in augustus 2009 zijn niet afdoende om een beoordeling te maken. Op basis van het eerdere Flora- en faunaonderzoek en geraadpleegde bronnen (o.a. verspreidingsatlassen en GoogleEarth³) is een actualisatie op basis van een bureaustudie slechts beperkt mogelijk. Een eerste inschatting is dat de voorwaarden 2 t/m 6 van het eerdere Flora- en faunaonderzoek ook van toepassing zijn op het toe te voegen perceel.

³ Datum van beeldmateriaal GoogleEarth: 5 maart 2005.

Om een beoordeling te maken ten aanzien beschermde natuurwaarden en specifiek van jaarrond beschermde nestplaatsen van bijvoorbeeld Steenuil en Gierzwaluw is het noodzakelijk om het gebied opnieuw te bezoeken. Op het beeldmateriaal van augustus 2009 is te zien dat zwaluwen in het plangebied kunnen voorkomen (Figuur 2), de vraag is in hoeverre het toe te voegen gebied onderdeel is van het leefgebied van beschermde soorten. Op basis van het beschikbare beeldmateriaal is het voorkomen van bijzondere en beschermde soorten in dit geval niet uit te sluiten.

Figuur 2: voorkomen van zwaluw in het plangebied (met een zwarte cirkel omlijnd; het huis op de afbeelding wordt in het bestemmingsplan behouden).

Conclusie oplegnotitie

De eerdere conclusies en de daaraan verbonden voorwaarden 2 t/m 6 ten aanzien van de soort- en gebiedsbescherming in Nederland gelden eveneens ten aanzien van de nieuw toe te voegen percelen aan de oostzijde van het plangebied.

Om te beoordelen of en in hoeverre het toe te voegen perceel leefgebied is van streng beschermde soorten, zoals vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen of zelfs van streng beschermde vleermuizen, is het noodzakelijk om een aanvullend veldbezoek te brengen aan het plangebied.

Gemeente Landerd
**Quick scan flora en fauna
bestemmingsplan Reek Zuid**
Definitief

BRO
Ruimte | om *in* te leven

Rapportnummer: 211X00459.025880_1_f&f

Datum: 23 oktober 2007

Contactpersoon
opdrachtgever: de heer H. van Alphen

Projectteam BRO: Harmen Venema

Trefwoorden: Flora- en faunawet, gebiedsbescherming, natuuronderzoek, effect-
beschrijving, ontheffing

Beknopte inhoud: Er is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de gebiedsbe-
scherming van en het vóórkomen van beschermde planten en die-
ren in het plangebied Reek Zuid

BRO Boxtel
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
Boxtel
T +31 (0)411 85 04 00
F +31 (0)411 85 04 01
E info@bro.nl

Inhoudsopgave	pagina
1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding van het onderzoek	3
1.2 Ligging van het plangebied	3
1.3 Opbouw van het rapport	3
2. METHODE	5
2.1 Bronnenonderzoek	5
2.2 Veldonderzoek	5
3. RESULTATEN	7
3.1 Gebiedsbescherming	7
3.2 Beschrijving van het plangebied	7
3.3 Beschermde soorten	7
3.3.1 Vaatplanten	8
3.3.2 Zoogdieren	8
3.3.3 Vogels	9
3.3.4 Amfibieën, reptielen en vissen	10
3.3.5 Overige diersoorten	10
4. EFFECTBESCHRIJVING	11
4.1 De ruimtelijke ingreep	11
4.2 Effecten op beschermde soorten	11
4.2.1 Zoogdieren	11
4.2.2 Broedvogels	12
5. CONCLUSIES	15
6. BIJLAGE	17
6.1 Literatuur	17
6.2 Natuurwetgeving	17
6.2.1 Beschermingsniveaus	18
6.2.2 Rode lijsten	19
6.2.3 Boswet	20
6.2.4 Beleidsregel mitigatie en compensatie	20

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Aan de zuidelijke rand van de kern Reek, gemeente Landerd, is een bestemmingsplanwijziging voorzien ten behoeve van de bouw van een woonwijk. BRO is gevraagd een verkennend flora- en faunaonderzoek uit te voeren. Bij deze zogenaamde "quick-scan" worden de mogelijk te beschermen natuurwaarden in het plangebied in kaart gebracht. Hierdoor wordt duidelijk of het ruimtelijk plan doorgang kan vinden en zo ja, of daar voorwaarden aan verbonden zijn. Voorliggend rapport doet verslag van dit onderzoek.

1.2 Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt aan de zuidkant van de kern Reek, ten noorden van de provincialeweg N324 (zie figuur 1). Aan de westkant wordt het gebied begrensd door de Mgr. Borretstraat. Het plangebied omvat twee bedrijventerreinen, een aantal woningen langs de Mgr. Borretstraat en een aantal weilanden. De oostkant wordt begrensd door aangelegde struwelen, bosjes en bomenrijen, waarachter akkers en weilanden liggen. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn 175,5-416,8¹.

1.3 Opbouw van het rapport

Het rapport is als volgt opgebouwd: Eerst wordt de onderzoeksmethode toegelicht. Vervolgens worden in het hoofdstuk Resultaten de aanwezige natuurwaarden in beeld gebracht. Daarna worden de effecten van het ruimtelijk plan op deze natuurwaarden weergegeven. Hieruit volgen tenslotte de conclusies. In de bijlage wordt de relevante natuurwetgeving toegelicht.

---

¹ De getallen staan voor de x- resp. de y-coördinaat van de locatie.

2. METHODE

2.1 Bronnenonderzoek

Uit de Gebiedendocumenten van Natura 2000 kan worden afgeleid of het plangebied in de buurt van Habitat- of Vogelrichtlijngebieden ligt. In de provinciale uitwerking van de Ecologische Hoofdstructuur kan worden bekeken of het plangebied binnen de EHS valt. Als er een bepaalde kwaliteit en oppervlakte aan bos aanwezig is op het plangebied kan de Boswet van toepassing zijn.

Natuurloket geeft per km² weer welke soortgroepen daar voorkomen en of daarbij wettelijk beschermde soorten en / of soorten van de Rode lijst voorkomen. Uit de Bodemkaart van Nederland kan informatie gewonnen worden over de bodemsamenstelling van het gebied. Op basis van die informatie in combinatie met een aantal veldwaarnemingen kan worden afgeleid voor welke beschermde plantensoorten het gebied geschikt is. De website van RAVON geeft informatie over de verspreiding en leefmilieus van reptielen, amfibieën en vissen, de websites van SOVON en de Vogelbescherming geven deze informatie voor vogels.

2.2 Veldonderzoek

Op donderdag 2 november 2006 is het plangebied bezocht. Het doel van dit verkennende terreinbezoek was een beeld te krijgen van de gebiedskenmerken zoals grondgebruik en ecotopen. Ook zijn mogelijke sporen van dieren, de aanwezige vegetatie en de ecologische samenhang met de omgeving onderzocht. Het verkennende terreinbezoek had tevens tot doel na te gaan of aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is in de daarvoor geldende inventarisatieperioden.

3. RESULTATEN

3.1 Gebiedsbescherming

Uit de Gebiedendocumenten van Natura 2000 blijkt dat het plangebied niet in de buurt van Habitat- of Vogelrichtlijngebieden ligt. Uit de provinciale uitwerking van de Ecologische Hoofdstructuur blijkt dat het plangebied niet binnen de EHS valt. De Boswet is niet op het plangebied van toepassing.

3.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied omvat twee bedrijventerreinen, een aantal woningen langs de Mgr. Borretstraat en een aantal weilanden. Aan de oostkant liggen struwelen, bosjes en bomenrijen, waarachter akkers en weilanden liggen. De bedrijventerreinen zijn grotendeels verhard en bebouwd. De weilanden zijn van verschillende kwaliteit: er ligt een paardenweide die al een aantal jaren niet gemaaid of begraasd is. Daardoor is deze weide redelijk soortenrijk. Er komen algemene soorten voor als Zachte ooievaarsbek, Vlasleuwebek, Jacobskruiskruid, Melganzenvoet en Bijvoet. De aanwezigheid van stikstofindicatoren als Grote brandnetel en Braam aan de randen geeft aan dat de bodem plaatselijk erg voedselrijk is. Er liggen ook twee grotere weilanden die wel recent gemaaid of begraasd zijn. Daardoor komen er minder plantensoorten voor. De soorten die er voorkomen zijn algemene soorten die te verwachten zijn op weilanden, zoals klaver-, zuring- en weegbreesoorten. Op geen van de weilanden was op het moment van het veldbezoek vee aanwezig. Rond de woningen aan de Mgr. Borretstraat liggen tuinen. De meeste van deze woningen en de bijbehorende tuinen horen niet bij het ruimtelijk plan. De woning op nummer 51 is onbewoond en in bouwvallige staat. Deze woning zal naar verwachting worden afgebroken. Achter het terrein van Abemec staat een schuur die gebruikt wordt voor opslag. Aan de rand van de weilanden staan verschillende kleine open schuurtjes.

3.3 Beschermden soorten

Ten aanzien van de soortenbescherming vormen de globale verspreidingsgegevens van Natuurloket alleen een indicatie, omdat de gegevens verstrekt worden op km²-schaal. De onderzoekslocatie ligt in het km-hok 175-416². Uit de opgave van Natuurloket blijkt dat er in dat km-hok van vaatplanten, broedvogels en watervogels goede inventarisatiegegevens beschikbaar zijn. Overige relevante soortgroepen zijn niet of slecht onderzocht.

---

² De getallen staan voor de x- respectievelijk y-coördinaat van de linker benedenhoek van het km-hok.

3.3.1 Vaatplanten

Volgens de opgave van Natuurloket zijn vaatplanten in het km-hok waar het plangebied in ligt goed onderzocht en komen er in het betreffende km-hok geen beschermde plantensoorten voor. Wel komen er vijf plantensoorten van de Rode lijst voor.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Uit de Bodemkaart van Nederland blijkt dat de bodem in het plangebied, voorzover deze niet is verhard, bestaat uit kalkloos, leemarm of zwak lemig fijn zand. Rond de huizen is een deel van de bodem bedekt met humusrijke aarde ten behoeve van de tuinen. Op de weilanden is waarschijnlijk mest gebruikt. Een dergelijke bodemsamenstelling is over het algemeen niet geschikt voor beschermde plantensoorten. Alles bijeen genomen kan er van worden uitgegaan dat er zich geen beschermde planten in het gebied bevinden.

Samenvattend: Bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde vaatplanten.

3.3.2 Zoogdieren

Volgens Natuurloket zijn zoogdieren in het km-hok van het plangebied niet onderzocht. Ook in de omringende km-hokken zijn zoogdieren niet onderzocht. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van zoogdieren aangetroffen. Op basis van de verspreidingsgegevens van zoogdieren en het veldwerk kan worden afgeleid dat er in het plangebied naar alle waarschijnlijkheid de volgende algemeen beschermde zoogdieren leven of foerageren: Egel, Mol, Huisspitsmuis, Rosse woelmuis, Veldmuis en Vos. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht.

In agrarische en bebouwde gebieden komen vleermuissoorten voor als Dwergvleermuis en Laatvlieger. Deze soorten verkiezen gebouwen voor hun verblijfplaatsen en kolonies. In het plangebied komen geen holle bomen voor. In het plangebied staan wel geschikte gebouwen. Het gebouw aan de Mgr. Borretstraat 51 is door de bouwvallige staat en de leegstand geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Achter het terrein van Abemec en naast het terrein van ITC Transport staat een schuur die gebruikt wordt voor opslag. Op het dak van deze schuur zitten ventilatiegaten, waardoor vleermuizen de schuur in en uit zouden kunnen vliegen. Het is ook waarschijnlijk dat het plangebied deel uitmaakt van het foerageergebied van vleermuizen. Vleermuizen gebruiken lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en struwelen om zich te oriënteren. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn als zodanig wettelijk beschermd volgens het strengste beschermingsniveau.

De kans op andere beschermde zoogdiersoorten in het plangebied is verwaarloosbaar klein, gezien hun verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikt leefgebied voor deze soorten.

Zie tabel 2 voor een overzicht van beschermde zoogdieren die te verwachten zijn in het plangebied. Zie figuur 1 voor de twee gebouwen waarin mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn.

Tabel 2: Overzicht van wettelijk beschermde zoogdiersoorten die te verwachten zijn in het plangebied. Voor uitleg beschermingsniveaus: zie paragraaf 1.2

Soortnaam	Functie plangebied	Beschermingsniveau		
		1	2	3
Diverse vleermuissoorten	Waarschijnlijk leefgebied			x
Egel	Waarschijnlijk leefgebied	x		
Huisspitsmuis	Waarschijnlijk leefgebied	x		
Mol	Mogelijk leefgebied	x		
Rosse woelmuis	Waarschijnlijk leefgebied	x		
Veldmuis	Waarschijnlijk leefgebied	x		
Vos	Mogelijk foerageergebied	x		

Samenvattend: Bij het ruimtelijk plan dient rekening gehouden te worden met beschermde vleermuissoorten.

3.3.3 Vogels

Door de aanwezigheid van bomen en struiken is het plangebied geschikt voor broedvogels. In het plangebied zijn vooral algemene broedvogelsoorten als Houtduif, Zanglijster, Merel en Koolmees te verwachten. Volgens Natuurloket komen er 34 broedvogels en 25 watervogels voor in het km-hok waarin het plangebied ligt. Onder deze vogelsoorten is één soort die op de Rode lijst staat. Verder komen er geen bedreigde of zeldzame vogels voor in de directe omgeving van het plangebied. Watervogels komen in het gebied niet voor, vanwege de afwezigheid van oppervlaktewater.

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten zijn wettelijk beschermd. Omdat voor vogels nog geen gedragscode bij ruimtelijke ontwikkelingen voorhanden is, vallen alle vogelsoorten onder beschermingsniveau 3.

Samenvattend: Bij het ruimtelijk plan dient rekening gehouden te worden met beschermde vogelsoorten.

3.3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Het plangebied is ongeschikt voor amfibieën en vissen, omdat er op en rond het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is. Volgens hun verspreidingsgegevens komen er geen beschermde reptielen voor in de regio (RAVON, 2005).

Samenvattend: Bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde amfibieën, reptielen of vissen.

3.3.5 Overige diersoorten

Beschermde ongewervelde diersoorten, zoals zeldzame dagvlinders en libellen, stellen hoge eisen aan hun leefomgeving. In het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde ongewervelden. Ook komen er volgens de verspreidingsgegevens geen beschermde ongewervelde dieren voor in de regio. De kans dat deze soorten in het plangebied voorkomen is daardoor verwaarloosbaar klein.

Samenvattend: Bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde ongewervelde diersoorten.

4. EFFECTBESCHRIJVING

4.1 De ruimtelijke ingreep

De voorgenomen bouw van een woonwijk gaat gepaard met diverse handelingen en werkzaamheden:

- het slopen van gebouwen;
- het verwijderen van bestaande verhardingen;
- het bouwrijp maken van het plangebied door vergraven en mogelijk verwijderen van de toplaag, aanbrengen van zand en egaliseren van de nieuwe bouwlaag;
- het aanleggen van funderingen en verhardingen;
- het graven van geulen voor de aanleg van leidingen;
- het bouwen van de woningen.

4.2 Effecten op beschermde soorten

4.2.1 Zoogdieren

Door de uit te voeren werkzaamheden zal verstoring van (mogelijke) rust- en verblijfplaatsen plaatsvinden van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren. Voor deze algemeen voorkomende soorten geldt een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht (zie de bijlage).

In agrarische en bebouwde gebieden komen vleermuissoorten voor als Dwergvleermuis en Laatzvlieger. Deze soorten verkiezen gebouwen voor hun verblijfplaatsen en kolonies. In het plangebied komen geen holle bomen voor. In het plangebied staan wel geschikte gebouwen. is door de bouwvallige staat en de leegstand geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het is ook waarschijnlijk dat het plangebied deel uitmaakt van het foerageergebied van vleermuizen. Vleermuizen gebruiken lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en struwelen om zich te oriënteren. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn als zodanig wettelijk beschermd volgens het strengste beschermingsniveau.

In het gebouw aan de Mgr. Borretstraat 51 en in de schuur achter het terrein van Abemec bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen (zie figuur 1). Er is daarom nader onderzoek noodzakelijk naar het gebruik van het gebouw door vleermuizen. Uitgezocht moet worden welke soorten er voorkomen en om hoeveel dieren van elke soort het gaat. Ook moet worden onderzocht of het gebouw door vleermuizen wordt gebruikt als zomerverblijf, als winterverblijf of beide. Als er be-

schermde vleermuizen aanwezig zijn, dan dient ontheffing te worden aangevraagd ex artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Het is waarschijnlijk dat vleermuizen het plangebied gebruiken om hun voedsel te zoeken (foerageren). Hierbij maken ze gebruik van lijnvormige elementen zoals de bomenrijen en struwelen langs de randen van het plangebied (zie figuur 1). Bij schade aan deze elementen worden vleermuizen verstoord. De Flora- en faunawet verbiedt een dergelijke verstoring. Omdat vleermuizen beschermd zijn volgens het strengste beschermingsniveau, zal een eventuele ontheffingsaanvraag met betrekking tot vleermuizen beoordeeld worden volgens de "uitgebreide" toets (zie toelichting in de bijlage). Een ontheffing voor verstoring van vleermuizen door het verwijderen van lijnvormige landschapselementen zal zeer waarschijnlijk negatief worden beoordeeld, omdat er een alternatief voorhanden is (namelijk de elementen behouden). Het is daarom van belang dat deze elementen zoveel mogelijk intact blijven.

De oppervlakte van het plangebied omvat slechts een klein deel van het totale beschikbare foerageergebied van vleermuizen in de omgeving. Bovendien blijft na realisatie van het ruimtelijk plan een groot deel van het plangebied beschikbaar als foerageergebied. De bebouwing van het gebied zal daarom naar verwachting geen significante schade opleveren aan het foerageergebied van de vleermuispopulaties in de omgeving.

Conclusie: Er is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van vleermuizen in het pand aan de Mgr. Borretstraat 51 en in de schuur achter het terrein van Abemec. Afhankelijk daarvan dient ontheffing te worden aangevraagd. Het is van belang dat de aanwezige bomenrijen en struwelen langs de randen van het plangebied zoveel mogelijk intact blijven.

4.2.2 Broedvogels

Het plangebied is leefgebied voor diverse broedvogelsoorten. Het ruimtelijk plan heeft effect op beschermde vogelsoorten, als er geschikt broedgebied wordt verstoord of verwijderd. Omdat op dit moment nog geen door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode voor werkzaamheden aan 'ruimtelijke ontwikkelingen' bestaat, zal een eventuele ontheffingsaanvraag met betrekking tot vogels beoordeeld worden volgens de "uitgebreide" toets (zie toelichting in de bijlage). Een ontheffingsaanvraag met betrekking tot broedvogels is voor het onderhavige project echter niet noodzakelijk, indien deze op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat geen overtredingen van de Flora- en faunawet plaatsvinden met betrekking tot broedvogels. Om aan deze eis te voldoen zullen ten minste de volgende maatregelen in acht moeten worden genomen:

- de aanwezige bomen en struiken intact laten;
- alle werkzaamheden die broedende vogels binnen het plangebied op enigerlei wijze kunnen verstoren, met name werken binnen vijf meter van bomen en struiken, dienen buiten het broedseizoen (april – september) uitgevoerd te worden;

Ter voorkoming van overtreding van de Flora en faunawet met betrekking tot vogels dienen ten minste bovengenoemde voorwaarden in acht genomen te worden. Daarnaast mag aangenomen worden dat alle in het plangebied voorkomende algemene vogelsoorten voldoende mobiel zijn om, buiten het broedseizoen, bij 'dreigende verstoring' zich te verplaatsen naar beschikbaar geschikt habitat in de directe omgeving. Om deze reden zal bij werkzaamheden buiten het broedseizoen geen overtreding van de verbodsartikelen 8 tot en met 12 van de Flora en faunawet met betrekking tot algemene vogelsoorten plaatsvinden en is een ontheffing niet noodzakelijk. Voor de Rode lijstsoort die mogelijk in het plangebied voorkomt kan geen ontheffing worden verleend als deze wordt verstoord. Als er toch bomen of struiken worden verwijderd, dan dient te worden onderzocht welke Rode lijstsoort(en) in het plangebied voorkomt / voorkomen. Zie figuur 1 voor de bomenrijen en struwelen die van belang zijn voor vogels.

5. CONCLUSIES

- Op het plangebied is geen gebiedsbescherming van toepassing.
- Het plangebied is leefgebied voor algemeen voorkomende soorten waarvoor een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet geldt. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht.
- Er is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van vleermuizen in het pand aan de Mgr. Borretstraat 51 en in de schuur achter het terrein van Abemec. Afhankelijk daarvan dient ontheffing te worden aangevraagd. Het is van belang dat de aanwezige bomenrijen en struwelen langs de randen van het plangebied zoveel mogelijk intact blijven.
- Voor broedvogels hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als er geen bomen of struiken worden gerooid en er vijf meter afstand wordt gehouden tot bomen en struiken. Als er toch bomen of struiken worden verwijderd, dan dient te worden onderzocht welke Rode lijstsoort(en) in het plangebied voorkomt / voorkomen. Als er dicht naast bomen en struiken moet worden gewerkt, dan dient buiten het broedseizoen (april tot september) te worden gewerkt.

6. BIJLAGE

6.1 Literatuur

Rapportages:

Broekhuizen, S. Hoekstra, B., Van Laar, V. en Smeenk, C. (1992); Atlas van de Nederlandse zoogdieren

RAVON (2005); Werkatlas reptielen en amfibieën in Noord-Brabant

Websites:

www.minlnv.nl

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.vogelbescherming.nl

www.wetten.overheid.nl

6.2 Natuurwetgeving

De bescherming van de natuur is in Europees verband vastgelegd in de Vogelrichtlijn (VR) en de Habitatrichtlijn (HR). Beide richtlijnen dragen zorg voor zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming. Nederland heeft de richtlijnen geïmplementeerd in respectievelijk de **Natuurbeschermingswet** van 1968, 1998 en 2005 (gebiedsbescherming) en de **Flora- en faunawet** (soortenbescherming). De gebiedsbescherming heeft betrekking op de Vogelrichtlijngebieden die Nederland heeft vastgesteld, de Habitatrichtlijngebieden die Nederland bij de Europese Commissie heeft aangemeld en de beschermde natuurmonumenten. Ruimtelijke ingrepen die in deze gebieden plaatsvinden dan wel in de nabijheid van beschermde natuurgebieden, moeten worden getoetst op hun effecten op deze gebieden.

De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten,

is vastgelegd in een aantal bij de Flora- en faunawet behorende besluiten en regelingen.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet schrijft voor dat iedereen de algemene zorgplicht voor de in wild levende planten en dieren in acht moet nemen. Dit houdt in dat schade aan flora en fauna zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. Handelingen die niet direct verband houden met het oorspronkelijke (ruimtelijk) plan en die nadelig zijn voor flora en fauna moeten achterwege blijven.

6.2.1 Beschermingsniveaus

Sinds 22 februari 2005 is een nieuwe AMvB in werking getreden die voorziet in een wijziging van het 'Besluit beschermde dier- en plantensoorten'. Deze AMvB, betekent dat het ontheffingsregime is aangepast.

Met de inwerkingtreding van dit besluit zal sprake zijn van een drietal categorieën beschermingsniveaus:

- **niveau 1:** een algemene vrijstelling van in Nederland algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten is bij projecten in de categorie ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geen ontheffing van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet meer nodig;
- **niveau 2:** een algemene vrijstelling met gedragscode voor een aantal beschermde soorten genoemd in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, zoals b.v. Eekhoorn, Steenmarter en alle in het wild voorkomende vogelsoorten. In een op te stellen gedragscode³ moet worden aangegeven hoe bij nieuwe plannen en projecten omgegaan dient te worden met beschermde soorten. Onder deze voorwaarden, vooraf goedgekeurd door de minister van LNV, kan gebruik worden gemaakt van deze vrijstelling;
- **niveau 3:** streng beschermde soorten. Dit zijn de soorten genoemd in bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en alle soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten kan geen algemene vrijstelling worden gegeven en is voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van dwingende redenen van openbaar belang, 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan alle drie de criteria worden voldaan.

Met betrekking tot beschermingsniveau 2 geldt het volgende: Op dit moment bestaat er nog geen, door het ministerie van LNV goedgekeurde, gedragscode voor een werkwijze bij 'ruimtelijke ontwikkelingen'. Hierdoor kan nog geen gebruik ge-

---

³ De gedragscode moet door de sector of ondernemer zelf opgesteld worden.

maakt worden van de mogelijke vrijstelling voor dier- en plantensoorten welke vallen onder beschermingsniveau 2. Dit houdt in dat op dit moment (tot op het moment dat de hiervoor genoemde gedragscode door de sector is opgesteld en goedgekeurd door het ministerie van LNV) nog altijd ontheffing moet worden aangevraagd voor:

- planten en dieren welke zijn opgenomen in tabel 2. Hiervoor moet de zogenaamde 'lichte toets' worden gehanteerd. Dit houdt in dat de ruimtelijke ingreep geen afbreuk mag doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- alle in Nederland voorkomende broedvogels. Hiervoor moet de zogenaamde "uitgebreide" toets worden gehanteerd, zoals hierboven beschreven bij beschermingsniveau 3.

6.2.2 Rode lijsten

In het kader van een mogelijke ontheffingsaanvraag dient bij de vaststelling van de "gunstige staat van instandhouding" van een soort gelet te worden op de landelijke en regionale verspreidingsgegevens van een betreffende soort. Het op 5 november 2004 gepubliceerde Besluit Rode lijsten flora en fauna is hiervoor een geschikt instrument. Rode lijsten hebben echter geen juridische status. Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit een bepaald gebied zijn verdwenen en soorten die in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. De Conventie van Bern vereist dat landen Rode lijsten uitbrengen. Op de Rode lijsten staan alleen soorten die zich in Nederland voortplanten, dus geen trekvisen (zoals zalm en paling) en overwinterende vogels. Er worden steeds acht categorieën onderscheiden:

1. uitgestorven op wereldschaal;
2. in het wild uitgestorven op wereldschaal;
3. verdwenen uit Nederland;
4. in het wild verdwenen uit Nederland;
5. ernstig bedreigd;
6. bedreigd;
7. kwetsbaar;
8. gevoelig.

De mate van zeldzaamheid van een beschermde soort zal dus bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling de "gunstige staat" van een soort zal beïnvloeden. Indien dit het geval is, dan dienen compenserende en mitigerende maatregelen genomen te worden voordat de ruimtelijke ontwikkelingen in gang worden gezet. Bij het toetsen van de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde soorten uit de beschermingsniveaus 2 en 3, zal derhalve mede de status op de Rode lijst van die soort meegenomen worden.

6.2.3 Boswet

De Boswet stelt dat opgaande bossen buiten de bebouwde kom gecompenseerd dienen te worden, indien deze moeten wijken voor ruimtelijke ontwikkelingen. De Boswet stelt daarbij een aantal randvoorwaarden. Opgaande beplanting dient gecompenseerd te worden wanneer deze bestaat uit:

- wegbeplantingen en eenrijige beplantingen op of langs landbouwgronden, beide niet bestaan uit populieren of wilgen. Knotwilgen of andere boomsoorten dienen wel gecompenseerd te worden;
- rij beplanting, gerekend over totaal aantal rijen, die meer dan 20 bomen omvatten;
- houtopstanden, welke een zelfstandige eenheid vormen met een oppervlakte van meer dan 10 are (= 1000 m²). Houtopstanden bestaande uit Italiaanse populier, Linde, Paardenkastanje of Treurwilg hoeven niet gecompenseerd te worden.

6.2.4 Beleidsregel mitigatie en compensatie

Bij aantasting van natuurwaarden in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de Provinciale Omgevingszone Groen (POG), in gebieden waar de Boswet van toepassing is en in gebieden buiten EHS en POG die de bestemming natuur hebben geldt de provinciale beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden. Volgens deze beleidsregel dient aantasting van natuurwaarden zoveel mogelijk voorkomen te worden door middel van mitigerende (d.i. verzachtende) maatregelen. Als aantasting niet voorkomen kan worden, dan dienen de aangetaste waarden te worden gecompenseerd. Bij EHS-, POG- en Boswetgebieden geldt een oppervlakte toeslag bij de compensatie die afhankelijk is van de vervangbaarheid van de natuurwaarde. De te nemen compenserende maatregelen dienen altijd te worden afgestemd met gemeente en/of provincie. De compensatie dient uiterlijk voor aanvang van de ingreep gerealiseerd te zijn. Financiële compensatie is mogelijk als de oppervlakte van het aangetaste gebied kleiner is dan één hectare.

In uitzonderingsgevallen zijn Gedeputeerde Staten bevoegd om van de beleidsregel af te wijken.